

ทัศนคติและความต้องการจำเป็นต่อร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ประภาสิริ สุริวงษ์¹

รณภูมิ สามัคคีคารมย์²

ศรสวรรค์ เลาคา¹

ปรีดาพร เงินปา¹

อรรณา พงศ์เกษม¹

พรทิพย์ จอมพุก³

นนธิยา หอมข้า³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ ศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ของเพศชายและเพศหญิงเกี่ยวกับการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศและความต้องการจำเป็นของนักศึกษาต่อร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าความรู้ความเข้าใจและทัศนคติใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมSPSS สถิติที่ใช้ ได้แก่ chi-square test และ fisher exact test และความต้องการจำเป็นของนักศึกษาต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตที่นิยามตนเองเป็น Lesbian จำนวน 4 คน Gay จำนวน 4 คน Bisexual จำนวน 4 คน transgender จำนวน 4 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติที่มีต่อการร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ประเด็นเนื้อหากฎหมายว่าด้วย เมื่ออีกคนเสียชีวิต ผู้ที่มีชีวิตอยู่ต้องชดใช้หนี้แทนผู้เสียชีวิต (P-value = 0.019) และทัศนคติเกี่ยวกับการจดทะเบียนที่ฝ่าฝืนกฎหมายจะไม่สามารถนำไปใช้งานได้ (P-value= 0.040) โดยที่เพศชายจะมีความเห็นด้วยต่อประเด็นเนื้อหากฎหมายมากกว่าเพศหญิง ในส่วนของความต้องการจำเป็นของนักศึกษาต่อร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ พบว่านักศึกษามีความต้องการจำเป็นทางด้านสิทธิมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ความปลอดภัยใน

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขารัฐศาสตร์) คณะสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³ อาจารย์ประจำคณะสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การดำรงชีวิต ด้านความรักและความเป็นเจ้าของ ด้านกายภาพและร่างกาย และด้านความสมบูรณ์ของชีวิตตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ควรมีการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้และส่งเสริมทัศนคติกับเพศหญิง และควรศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายคู่ชีวิตของต่างประเทศกับกฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นข้อดี ข้อเสีย ของต่างประเทศหรือบทเรียนของต่างประเทศ

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น/ทัศนคติ/ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ/ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต

Attitude and Needs among students toward Civil Partnership Bill, Thammasat University, Rangsit Center

Praphasiri Suriwong¹

Ronnapoom Samakkeekarom²

Sornsawan Laukam¹

Preedaporn Ngernpa¹

Unna Pongkasem¹

Pornthip Chompuk³

Nontiya Homkham³

This study is aimed to investigate knowledge and attitude toward Thai Civil Partnership Bill among students at Thammasat University, Rangsit Center. The mixed-methodology was performed consisting of a quantitative methodology and qualitative methodology by using Chi² test at a significance level of 0.05 and Content analysis respectively. All 395 students were informed consent and answered a self-administered online-questionnaire. The online In depth-interviews were also performed among 16 LGBT students. The content analysis was performed for qualitative data.

This study shows that male and female students' attitudes towards the Civil Partnerships Act for same-sex couples are significantly different. In the essence of the law, it is a legal relationship that can be registered by two people. If one of them dies, the other has to be responsible for paying the debt of their dead partner's. (P-value = 0.019) Some students have an attitude that any civil partnership registrations that violate the law should, therefore, be inapplicable. (P-value= 0.040) According to the study, male students are likely to agree with the essence of civil partnerships law more than female students. When analyzed in terms of their anticipation from the Civil Partnerships Act for same-sex couples, what the students anticipate most is respect in their rights, followed by acceptance, life security, love and physical ownership, and completeness in their life, respectively.

¹ B.Sc. (Public Health) , Faculty of Public Health, Thammasat University

² Assistant Professor at Faculty of Public Health, Thammasat University

³ Lecturer at Faculty of Public Health, Thammasat University

As a recommendation, it is necessary to increase the public awareness about Civil Partnerships Act for same-sex couples, by giving heightened importance to promoting knowledge and attitude especially among females, and conduct a study to compare between Civil Partnerships Act in Thailand and in other countries in attempt to discover more about any pros, cons and lessons learnt of such laws being used in other countries.

Key words: Needs, Attitude, LGBT, Civil Partnership Bill

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันเรื่อง มิติทางเพศ (Gender) ของกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศนั้น (LGBT) มักจะถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและเกิดการไม่ยอมรับ โดยเฉพาะการที่ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศมักจะมีอัตลักษณ์ทางเพศหรือการแสดงออกทางเพศที่ตรงกันข้ามกับเพศสภาพของตนเอง ทำให้ถูกสังคมภายนอกมองว่าเป็นปัญหาทั้งในแง่ด้านชีววิทยาและจิตวิทยา ส่งผลให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศยังไม่ได้สิทธิในการได้รับโอกาสและการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Sanders, 2019) และยังสร้างผลกระทบทางด้านความรู้สึกมากมายจนอาจเกิดเป็นปมภายในจิตใจที่สะสมมาจนยากเยียวยา หรืออาจลุกลามไปจนเกิดการปะทะและสร้างบาดแผลทางกายได้ (วิภาดา เอี่ยมคง, 2553)

ปัจจุบันมีคู่รักเพศเดียวกันจำนวนมากที่ใช้ชีวิตร่วมกันเป็นครอบครัว แต่สถานภาพไม่มีกฎหมายรับรองไว้ ถึงแม้ประเทศไทยมีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการสมรสมาเป็นลำดับ แต่ยังคงรับรองสิทธิของคู่สมรสระหว่างชายและหญิงเท่านั้น (Leonard, 2018) ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ครอบครัว (Reekie, 2018) ที่กำหนดเงื่อนไขในการสมรสจะใช้ถ้อยคำว่า "ชายหญิง" เท่านั้น ส่วนชายหรือหญิงด้วยกันจะทำการสมรสกันไม่ได้ (ชาติชาย อัครวิบูลย์, 2552) หากจะมีการจดทะเบียนสมรสของบุคคลเพศเดียวกันก็ไม่ถือว่าการสมรส ดังนั้นจึงไม่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายกฎหมายไทย ทั้งในเรื่องสิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีพึงได้อย่างเช่นคู่สมรสระหว่างชายและหญิงทั่วไป คู่สมรสเพศเดียวกันในประเทศไทย จึงไม่สามารถที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ และไม่สามารถที่จะดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายในฐานะคู่สมรสได้ โดยถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน (วิระดา สมสวัสดิ์, 2523) ถึงแม้ว่าสังคมไทยจะเปิดกว้างกับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่การเปิดกว้างนั้นก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเท่าเทียมกับคนทั่วไป จึงเริ่มมีการเรียกร้องให้ออกกฎหมายรับรองสถานะของคู่สมรสเพศเดียวกันในประเทศไทย (พัชรินทร์ สิริสุนทร และ วัชรุฒิ ชื้อสัตย์, 2558)

“ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต” คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของคู่รักที่มีความหลากหลายทางเพศ นี่เป็นครั้งแรกที่มีการบัญญัติคำนี้ในทางกฎหมายของประเทศไทย ทำให้สิทธิของคู่สมรสจึงไม่เท่ากับสิ่งที่คู่ชีวิตได้รับ นำไปสู่ข้อถกเถียงที่ว่า พระราชบัญญัตินี้ อาจมีบทบัญญัติหลายประการที่ตกหล่นไม่ครอบคลุมสิทธิที่คู่รัก LGBT พึงได้ เช่น สิทธิในการให้และรับมรดก จัดการหนี้สินร่วมกัน เป็นต้น ส่วนสิทธิในการอุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน และสิทธิในการจัดการทรัพย์สินของคู่รักร่วมกันใช้วิธีการดั่งบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาบังคับใช้โดยอนุโลม ทว่า ส่วนสำคัญที่ขาดหายไป พระราชบัญญัตินี้ มีทั้งการเปลี่ยนคำนำหน้าชื่อ-สกุล การรับบุตรบุญธรรมและการอุ้มบุญ (Zimmerman, 2016) สวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐที่คู่สมรสพึงได้รับการลดหย่อนภาษี ฯลฯ เหล่านี้คือสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่คู่สมรสได้รับ แต่กลับไม่มีการบรรจุในพระราชบัญญัติด้วยเหตุผลที่ว่า บทบัญญัติข้างต้นทับซ้อนกับกฎหมายหลายฉบับ ทำให้เกิดความสับสนขัดแย้งในกระบวนการร่างพระราชบัญญัติ สำหรับส่วนที่ยังขาดหายไปทางที่ร่างพระราชบัญญัติเสริมว่า อาจจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลัง ซึ่ง ณ ขณะนี้ เป้าหมายหลัก คือ ความพยายามผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ได้โดยเร็วที่สุด ประการสำคัญที่ทำให้เกิดข้อกังวลกับกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ คือ หากร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติและมีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการแล้ว การจะกลับมาแก้ไขสิทธิที่ขาดหายไปย่อมเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก (พิราภรณ์ วิฑูรต์, 2562, วันที่ 10 มกราคม 2562)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดสอนทั้งหมด 4 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ท่าพระจันทร์ ศูนย์รังสิต ศูนย์ลำปาง และศูนย์พัทยา และประกอบกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีประวัติศาสตร์ผูกพันกับการพัฒนาการทางการเมืองและความเป็นไปของชาติที่ว่าด้วยกฎหมาย ว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงเป็นที่บ่มเพาะนักกฎหมาย บุคคลที่มีแนวคิดเสรีภาพ ความเป็นธรรมทางสังคม สิทธิมนุษยชน ยุติธรรม ความคิดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงมีความสำคัญ เพราะสะท้อนความคิดหลักของคนทั้งประเทศ ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาในนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมุ่งศึกษาในศูนย์รังสิต เนื่องด้วยมีการเปิดสอน 19 คณะ 1 สถาบัน และ 3 วิทยาลัย เป็นศูนย์ที่มีจำนวนนักศึกษามากที่สุด จึงเป็นศูนย์รวมหลักของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การทราบทัศนคติและความจำเป็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย อาจเป็นประเด็นที่นำไปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายไปเสนอต่อแกนนำผู้ผลักดันร่างพระราชบัญญัติในการพัฒนาร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. ศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ของเพศชายและเพศหญิงเกี่ยวกับการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อภิเษกของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ
2. ศึกษาความต้องการความต้องการจำเป็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ต่อร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อภิเษกของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อภิเษกของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต และต้องการศึกษาความต้องการจำเป็นของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อภิเษก โดยคณะผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเป็นแบบผสมผสานคือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methods) ในการวิจัยในเชิงปริมาณ ได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษาแบบภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์ (Cross-sectional study) โดยการเก็บข้อมูลออนไลน์ ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม และนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่นของการวัดโดยใช้โปรแกรม SPSS หาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาช (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.90 ซึ่งแบบสอบถามจะมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัยในทุกกระบวนการผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับด้วยการตั้งรหัสการเก็บข้อมูล จำกัจำนวนนักวิจัยที่จะเข้าถึงข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ชั้นปีที่ 1 ถึง 6 ปีการศึกษา 2557 – 2562 ที่นิยามตนเองว่ามีเพศภาวะเป็นเพศชายและเพศหญิง จำนวน 395 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้คือ chi-square test และ Fisher's exact test และในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ทำการศึกษาโดยใช้รูปแบบปรากฏการณ์วิทยา เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านทางโทรศัพท์ (In-Depth Interview) ซึ่งมีแบบสัมภาษณ์ และเครื่องโทรศัพท์มือถือที่ใช้บันทึกเสียงเป็นเครื่องมือ ก่อนเริ่มสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา รายละเอียดของการวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสามารถหยุดการสัมภาษณ์หรือถอนตัวได้ตลอดเวลา ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาที่นิยามตนเองเป็น Lesbian (หญิงรักหญิง) Gay (เกย์) Bisexual (รักได้สองเพศ) และ Transgender (คนข้ามเพศ) อย่างละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน ซึ่งการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีสุ่มแบบลูกโซ่ (Snow Ball or Chain Sampling) คือ อาศัยการแนะนำจากเพศอื่นหรือกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อนำไปสู่ผู้ให้ข้อมูลคนต่อไป จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยยึดตามกรอบแนวคิดของการศึกษา

ผลการวิจัย

1)ความสัมพันธ์ด้านทัศนคติของเพศชายและหญิงที่มีต่อการร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ

ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 395 คน เป็นเพศชาย 114 คน (ร้อยละ 28.9) หญิง 281 คน (ร้อยละ 71.1) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 25.0) และมีเพื่อนที่เป็น LGBT (ร้อยละ 84.8) ดังแสดงได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=395 คน)

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	114	28.9
หญิง	281	71.1
ชั้นปี		
ปีที่ 1	97	24.6
ปีที่ 2	99	25.0
ปีที่ 3	90	22.8
ปีที่ 4	91	23.0
ปีที่ 5	9	2.3
ปีที่ 6	9	2.3
มีเพื่อนที่เป็นLGBT (กลุ่มหลากหลายทางเพศ ซึ่งได้แก่ หญิงรักหญิง เกย์ รักได้สองเพศ คนข้ามเพศ)		
มี	335	84.8
ไม่มี	60	15.2

นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหากฎหมาย ในประเด็นเมื่ออีกคนเสียชีวิต ผู้ที่มีชีวิตอยู่ต้องชดใช้หนี้แทนผู้เสียชีวิตแตกต่างกัน โดยเพศชายไม่เห็นใจมากที่สุด ร้อยละ 43.8 รองลงมาเห็นด้วย ร้อยละ 35.1 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 21.1 ส่วนเพศหญิงเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 38.8 รองลงมาไม่เห็นด้วย ร้อยละ 31.3 และไม่เห็นใจน้อยที่สุด ร้อยละ 29.9 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจดทะเบียนที่ฝ่าฝืนกฎหมายจะไม่สามารถนำไปใช้งานได้แตกต่างกัน โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 87.7

รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 11.4 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 0.9 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 77.9 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 16.7 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 5.4

ประเด็นเกี่ยวกับการจดทะเบียนคู่ชีวิตจะทำได้ในกรณีที่คนสองคนมีความสัมพันธ์กันเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรม โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 71.7 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 23.7 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 5.2 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 67.2 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 25.3 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 7.5 ประเด็น ในขณะที่ประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อกรณีที่ทั้งสองคนไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้หรือถูกทำร้ายอาจฟ้องศาลเพื่อให้ศาลกำหนดค่าเลี้ยงดูชดเชย โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 67.5 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 27.2 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 5.3 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 76.1 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 17.1 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 6.8

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อกรณีผู้ใดเป็นคนไร้ความสามารถ อีกคนต้องเป็นผู้ดูแล โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 68.4 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 20.2 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 11.4 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 62.6 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 24.2 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 13.2 ประเด็นความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อเมื่อจดทะเบียนคู่ชีวิตแล้วจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาเรื่องทรัพย์สินก่อนจดทะเบียนคู่ชีวิตได้ ยกเว้นจะได้รับอนุญาตจากศาล โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 71.0 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 24.6 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 4.4 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 66.9 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 22.4 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 10.7

ประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อทรัพย์สินคู่ชีวิต นอกเหนือจากที่ได้แยกไว้เป็นสินส่วนตัวให้จัดเป็นทรัพย์สินร่วมกัน โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 78.1 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 15.8 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 6.1 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 70.8 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 22.8 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 6.4 ในส่วนของประเด็นความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อคู่ชีวิตแต่ละฝ่ายมีสิทธิฟ้อง หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับการรักษาทรัพย์สินของคู่ชีวิตไม่ให้หายไป ได้ โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 78.9 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 17.5 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 3.6 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 77.6 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 17.4 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 5.0

ประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อกรณีสงสัยว่าทรัพย์สินเป็นของบุคคลใดอย่างหนึ่ง ให้ศาลการณไว้ก่อนว่าเป็นทรัพย์สินร่วมกันของคู่ชีวิต โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 81.6 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 11.4 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 11.0 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 69.0 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 25.3 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 5.7 และประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิงต่อคู่ชีวิตทางกฎหมายจะสิ้นสุดเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต โดยเพศชายเห็นด้วยมากที่สุด ร้อยละ 85.1 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 12.3 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 2.6 ส่วนเพศหญิง เห็นด้วยมาก

ที่สุด ร้อยละ 80.4 รองลงมาไม่แน่ใจ ร้อยละ 11.8 และไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 7.8 ดังแสดงได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ทศนคติของเพศชายและหญิงที่มีต่อการร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (n=395 คน)

ประเด็นในเนื้อหากฎหมาย	จำนวน (ร้อยละ)		P-value
	เพศชาย	เพศหญิง	chi-squared test
เมื่ออีกคนเสียชีวิต ผู้ที่มีชีวิตอยู่ต้องชดใช้หนี้แทนผู้เสียชีวิต			0.019 *
เห็นด้วย	40 (35.1)	109 (38.8)	
ไม่แน่ใจ	50 (43.8)	84 (29.9)	
ไม่เห็นด้วย	24 (21.1)	88 (31.3)	
การจดทะเบียนที่ฝ่าฝืนกฎหมายจะไม่สามารถนำไปใช้งานได้แตกต่างกัน			0.040 *
เห็นด้วย	100 (87.7)	219 (77.9)	
ไม่แน่ใจ	13 (11.4)	47 (16.7)	
ไม่เห็นด้วย	1 (0.9)	15 (5.4)	
การจดทะเบียนคู่ชีวิตจะทำได้ในกรณีที่คนสองคนมีความสัมพันธ์กันเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรม			0.660 *
เห็นด้วย	81 (71.1)	189 (67.2)	
ไม่แน่ใจ	27 (23.7)	71 (25.3)	
ไม่เห็นด้วย	6 (5.2)	21 (7.5)	
ความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อกรณีทั้งสองคนไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้หรือถูกทำร้ายอาจฟ้องศาลเพื่อให้ศาลกำหนดค่าเลี้ยงดูชดเชย			0.072 *
เห็นด้วย	77 (67.5)	214 (76.1)	
ไม่แน่ใจ	31 (27.2)	48 (17.1)	
ไม่เห็นด้วย	6 (5.3)	19 (6.8)	

ความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อกรณีผู้ใดเป็นคนไร้ความสามารถ อีกคนต้องเป็นผู้ดูแล 0.551 *

เห็นด้วย 78 (68.4) 176 (62.6)

ไม่แน่ใจ 23 (20.2) 68 (24.2)

ไม่เห็นด้วย 13 (11.4) 37 (13.2)

ความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อเมื่อจดทะเบียนคู่ชีวิตแล้วจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญา
เรื่องทรัพย์สินก่อนจดทะเบียนคู่ชีวิตได้ ยกเว้นจะได้รับอนุญาตจากศาล 0.136 *

เห็นด้วย 81 (71.0) 188 (66.9)

ไม่แน่ใจ 28 (24.6) 63 (22.4)

ไม่เห็นด้วย 5 (4.4) 30 (10.7)

ความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อทรัพย์สินคู่ชีวิต นอกเหนือจากที่ได้แยกไว้เป็นสินส่วนตัวให้จัดเป็น
ทรัพย์สินร่วมกัน 0.286 *

เห็นด้วย 89 (78.1) 199 (70.8)

ไม่แน่ใจ 18 (15.8) 64 (22.8)

ไม่เห็นด้วย 7 (6.1) 18 (6.4)

ความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อคู่ชีวิตแต่ละฝ่ายมีสิทธิฟ้อง หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับการรักษาทรัพย์สิน
ของคู่ชีวิตไม่ให้หายไป 0.816 *

เห็นด้วย 90 (78.9) 218 (77.6)

ไม่แน่ใจ 20 (17.5) 49 (17.4)

ไม่เห็นด้วย 4 (3.6) 14 (5.0)

ความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงต่อกรณีสงสัยว่าทรัพย์สินเป็นของบุคคลใดอย่างหนึ่ง ให้ศาลกรณีไว้ก่อนว่า
เป็นทรัพย์สินร่วมกันของคู่ชีวิต 0.090 *

เห็นด้วย 93 (81.6) 194 (69.0)

ไม่แน่ใจ 13 (11.4) 71 (25.3)

ไม่เห็นด้วย 8 (7.0) 16 (5.7)

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิงต่อคู่ชีวิตทางกฎหมายจะสิ้นสุดเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต

0.157 *

เห็นด้วย	97 (85.1)	226 (80.4)
ไม่แน่ใจ	14 (12.3)	33 (11.8)
ไม่เห็นด้วย	3 (2.6)	22 (7.8)

*ทัศนคติของเพศชายและเพศหญิงต่อร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2)ความต้องการจำเป็นต่อร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ

การศึกษาความต้องการจำเป็นของนักศึกษาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ต่อร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งศึกษาในกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลดังนี้ เป็นนักศึกษาที่นิยมตนเองเป็น Lesbian (หญิงรักหญิง) Gay (เกย์) Bisexual (รักได้สองเพศ) และTransgender (คนข้ามเพศ) อย่างละ 4 คน การเก็บข้อมูลครั้งนี้ ทำการเก็บข้อมูลอายุ คณะ ชั้นปี เพศวิถี สถานะความสัมพันธ์ ภูมิภาคที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย และมีความครอบคลุม จากการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ พบว่าร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นความต้องการจำเป็นด้านด้านการได้รับสิทธิต่าง ๆ ทางกฎหมาย และเป็นความต้องการจำเป็นด้านการได้รับการยอมรับนับถือต่อผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือเป็นความต้องการจำเป็นด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิต เป็นความต้องการจำเป็นด้านด้านความรักและความเป็นเจ้าของเป็นความต้องการจำเป็นด้านกายภาพและร่างกาย และเป็นความต้องการจำเป็นด้านความสมบูรณ์ของชีวิต ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นความต้องการจำเป็นด้านการได้รับสิทธิต่าง ๆ ทางกฎหมาย ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศมีความจำเป็นในด้านสิทธิต่าง ๆ เช่น ในเรื่องของการแปลงเพศ การทำธุรกรรมทางการเงิน การเซ็นยินยอมในการรักษาพยาบาล ซึ่งจะทำให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม โดยเฉพาะมิติเพศมากขึ้น ดังแสดงได้จากข้อมูล

มีความจำเป็น คือถ้ามีแฟน แล้วแม่อยู่ไกลไม่สามารถเซ็นรักษาพยาบาลให้ในภาวะฉุกเฉินได้อาจตายได้ ซึ่งชายและหญิงมีสิทธิที่จะทำได้ มีผลทั้งเรื่องสุขภาพ อนาคต มรดกด้วย ถ้า

แต่งงานแล้วไม่มีพระราชบัญญัติและไม่มีการจัดทะเบียน ใครใดคนหนึ่งตายไปของที่หามา
ด้วยกันได้จะตกไปเป็นของญาติคนใดคนหนึ่งซึ่งไม่มีส่วนในการหามา
(นศ. 2 หญิงรักหญิง 3 เม.ย. 2563)

2.ร่างพระราชบัญญัติการจัดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นความต้องการ
จำเป็นด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ชี้ว่าการมีพระราชบัญญัติการจัดทะเบียนคู่ชีวิตทำให้
บุคคลอื่นในสังคมยอมรับกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้นหรืออาจจะเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์
ของสังคมไทยในการเปิดรับเรื่องนี้หรือมีการยอมรับที่กว้างมากขึ้น ไม่มองเป็นตัวประหลาด ทำให้สังคมเห็นว่
การแต่งงานไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ชายและผู้หญิงเท่านั้น ผู้หญิงกับผู้หญิงหรือผู้ชายกับผู้ชายก็สามารถแต่งงาน
กันได้ ดังแสดงได้จากข้อมูล

เป็นสิ่งสำคัญนะ ใคร ๆ ก็อยากได้การยอมรับนับถือไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม เหมือน
พระราชบัญญัติการจัดทะเบียนคู่ชีวิตเป็นตัวคุ้มครองเราแล้วอาจจะทำให้สังคมมีความเปิด
กว้างมากขึ้นทำให้ครอบครัวเกิดความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ ไม่จำเป็นแค่ผู้ชาย
ต้องแต่งงานกับผู้หญิงเท่านั้น แต่เพศทางเลือกก็สามารถแต่งงานได้เหมือนกันและสามารถทำ
ทุกอย่างได้เหมือนเพศชายเพศหญิงได้ตามปกติ หนูคิดว่าเมื่อมีการแต่งงานกัน จัดทะเบียน
แล้วคนอื่นก็จะยอมรับมากขึ้นและทำลายความคิดที่แค่ผู้ชายกับผู้หญิงอยู่ 2 เพศบนโลก
(นศ. 9 รักได้สองเพศ 3 เม.ย. 2563)

นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศจำนวนหนึ่ง ได้วิพากษ์ว่าการได้รับการยอมรับนับ
ถือนั้นไม่มีความจำเป็น เนื่องจากได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้างนั้นไม่จำเป็นสำหรับผู้ให้ข้อมูล เท่ากับ
บุคคลในครอบครัวยอมรับ

3.ร่างพระราชบัญญัติการจัดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นความต้องการ
จำเป็นด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่าการมีพระราชบัญญัติการจัดทะเบียน
คู่ชีวิตทำให้เกิดความคุ้มครองในด้านความปลอดภัยในการใช้ชีวิตของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และ
เป็นการได้รับหลักประกันสิทธิด้านความปลอดภัย อันเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้สามารถ
ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ ในทางกลับกันนักศึกษาที่มี
ความหลากหลายทางเพศส่วนหนึ่ง สะท้อนว่าการมีพระราชบัญญัติการจัดทะเบียนคู่ชีวิตไม่มีความจำเป็นใน
ด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิต เพราะมีครอบครัวที่ให้การดูแลในด้านความปลอดภัยในชีวิตได้ และจาก
ปรากฏการณ์ในต่างประเทศก็ไม่สามารถบอกถึงความจำเป็นในด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิตได้อย่าง
ชัดเจนดังแสดงได้จากข้อมูล “หนูคิดว่าไม่เกี่ยวนะพี่ ดูต่างประเทศตัวอย่างจากไต้หวัน จะบอกว่ามันไม่ได้

สามารถการันตีความมั่นคงและความปลอดภัยได้ขนาดนั้น”

(น.ศ.

13 คนข้ามเพศ 6 เม.ย. 2563)

4.ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นความต้องการจำเป็นด้านความรักและความเป็นเจ้าของ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่า การมีพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตจะเป็นสิ่งแสดงความรักของคู่รัก ทำให้เกิดความชัดเจนทางสถานะความสัมพันธ์ เป็นการรับรองอย่างถูกต้องว่าคู่อชีวิตมีความมั่นคง แต่ก็มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งสะท้อนว่า การมีพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตไม่มีความจำเป็นในด้านความรักและความเป็นเจ้าของ เพราะ ความรักและความเป็นเจ้าของขึ้นอยู่กับความรู้สึก ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนสมรส ดังแสดงได้จากข้อมูล “ด้านความรักและความเป็นเจ้าของ คิดว่าไม่จำเป็น การจดทะเบียนไม่ได้เป็นเครื่องหมายยืนยันว่าจะได้ครอบครองหรือเป็นเจ้าของ บางคนจดทะเบียนแล้วมีมือที่สามก็มีให้เห็นทั่วไป จดทะเบียนกันแล้วไปมีชู้ก็มีเยอะแยะ”

(น.ศ. 5 ชายรักชาย 7 เม.ย. 2563)

5.ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นความต้องการจำเป็นด้านกายภาพและร่างกาย กล่าวคือการมีพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตทำให้การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่ทำแล้วสามารถการคุ้มครองในเรื่องการใช้ความรุนแรงในคู่อชีวิตและเรื่องการแปลงเพศที่จะได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ กระบวนการเป็นไปอย่างปลอดภัย แต่ส่วนหนึ่งเห็นว่าการพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตจะมีหรือไม่ก็ตาม ความจำเป็นด้านร่างกายไม่ใช่สิ่งสำคัญหรือไม่จำเป็นเพราะมิติด้านจิตใจและความรู้สึกสำคัญกว่าและจำเป็นกว่า

6.ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นความต้องการจำเป็นด้านความสมบูรณ์ของชีวิต กล่าวคือการมีพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตทำให้ชีวิตคู่สมบูรณ์ได้เป็นสามภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ ในขณะที่ส่วนหนึ่งเห็นว่าการจดทะเบียนสมรสเป็นเพียงส่วนแค่ส่วนเติมเต็มไม่ได้แสดงถึงความสมบูรณ์ของชีวิต ความรักและความเข้าใจกันเป็นสิ่งที่แสดงว่ามีชีวิตคู่ที่สมบูรณ์ ดังแสดงได้จากข้อมูล “ข้อนี้ไม่เลย เรามองว่าเป็นส่วนเติมเต็มไม่ใช่ความสมบูรณ์แบบของชีวิต คนอื่นอาจจะมองว่าการจดทะเบียนคือการมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบแล้ว แต่สำหรับเรามองว่าเป็นแค่ส่วนเติมเต็ม”(น.ศ.4 Lesbian 7 เม.ย. 2563)

สรุปและอภิปรายผล

1)ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตเกี่ยวกับการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่อชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ

ทัศนคติของเพศชายและเพศหญิงเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหากฎหมาย ได้แก่เมื่ออีกคนเสียชีวิต ผู้ที่มีชีวิตอยู่ต้องชดใช้หนี้แทนผู้เสียชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value= 0.019) และประเด็นการ

จดทะเบียนที่ฝ่าฝืนกฎหมายจะไม่สามารถนำไปใช้งานได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.040$) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวว่า ปัจจัยทางด้านความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่างและนอกจากนั้นยังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดดังกล่าวในลักษณะของการมีผลหรือมีอิทธิพลร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ปัจจัยทางด้านความกดดันทางการเงิน ปัจจัยทางการควบคุมตนเอง ปัจจัยทางด้านความผูกพันทางสังคม โดยเฉพาะความผูกพันกับที่ทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักหรือปัจจัยในเชิงทฤษฎี รวมทั้งปัจจัยทางด้านผลเสียที่เกิดขึ้น จากความกดดันและปัจจัยทางด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบนอีกส่วนหนึ่ง (พิมพ์หทัย สังสุทธิ, 2556) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับกฎหมายฝรั่งเศส ที่กล่าวว่า ข้อห้ามของการทำข้อตกลงคู่ชีวิต ข้อตกลงคู่ชีวิตย่อมตกเป็นโมฆะหากปรากฏพฤติการณ์ดังต่อไปนี้ (ก) ปรากฏว่าข้อตกลงเป็นคู่ชีวิตเป็นการกระทำระหว่างผู้สืบสายโลหิตโดยตรงระหว่างกันขึ้นไปหรือลงมา หรือเป็นเครือญาติโดยตรงจากการสมรส หรือเป็นญาติสืบสายโลหิตมิใช่โดยตรงนับได้ 3 ชั้น (ข) ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสถานภาพสมรสหรือมีสภาพการเป็นคู่ชีวิตกับผู้อื่นอยู่ก่อนแล้ว (ค) บุคคลซึ่งเป็นผู้บรรลุนิติภาวะที่ตกอยู่ภายใต้ความอนุบาลไม่อาจทำข้อตกลงคู่ชีวิตได้ และหากปรากฏว่าในภายหลังจากมีสถานภาพคู่ชีวิตแล้วฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตกเป็นผู้อยู่ภายใต้ความอนุบาลศาลย่อมมีอำนาจทำลายข้อตกลงการเป็นคู่ชีวิตได้

2) ความต้องการความต้องการจำเป็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตต่อร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ

ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นความต้องการจำเป็นด้านการได้รับสิทธิต่าง ๆ ทางกฎหมายมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดความเสมอภาคเนื่องจากสิทธิเป็นสิทธิไม่ว่าจะเป็นใครย่อมต้องการที่จะได้รับให้เท่าเทียมกับผู้อื่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ชี้ว่า คู่รักที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยประสบปัญหาสืบเนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติเงื่อนไขการสมรสให้เฉพาะชายและหญิงตามเพศที่กำหนด ทำให้คู่รักที่มีความหลากหลายทางเพศขาดสิทธิและหน้าที่ทางกฎหมาย ทั้งตามประมวลกฎหมายและพาณิชย์และตามกฎหมายอื่น ๆ (ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร และภาณุมาศ ชัดเจนงาม, 2560) และความไม่เสมอภาคในสิทธิครอบครัวของคนข้ามเพศกับคู่สมรสชายหญิงอันเป็นผลจากการ บันทึกทางทะเบียนเป็นคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. เป็นเหตุให้มีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. (ฉัตรชัย เอมราช, 2557)

ในส่วนความต้องการจำเป็นด้านกายภาพและร่างกาย ด้านความปลอดภัยในการดำรงชีวิตสอดคล้องกับ แนวคิดสิทธิธรรมชาติที่มีหลักการว่า มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาเท่าเทียมกัน มนุษย์มีสิทธิบางประการที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดจนกระทั่งถึงแก่ความตาย สิทธิเหล่านี้ได้แก่ สิทธิในชีวิต เสรีภาพในร่างกาย และความเสมอภาคความปลอดภัยในชีวิตเป็นสิทธิที่ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ (วีระ โลจายะ, 2525) ในด้านการได้รับการยอมรับทุกคนบนโลกย่อมอยากได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง อยากให้บุคคลรอบข้างเห็นคุณค่าในตัวเองสอดคล้องกับ

แนวความคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กล่าวว่า ความมีค่าของมนุษย์แต่ละคน ทั้งในแง่ของควมมีค่าในตัวของผู้คนเองและในสถานะภาพของความเป็นมนุษย์ของแต่ละคนด้วยทุกคนล้วนต้องการเป็นสาระสำคัญของมนุษย์ (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, 2556) ในส่วนของความต้องการจำเป็นด้านความรักและความเป็นเจ้าของสอดคล้องกับ แนวคิดความรักระหว่างบุคคลรักเพศเดียวกันกล่าวว่า คุณค่าความรักของคู่รักต่างเพศมีคุณค่าเท่าเทียมกับความรักของคู่รักต่างเพศ จึงต้องการแก้ไขกฎหมายให้สิทธิบุคคลรักเพศเดียวกันให้มีสิทธิได้รับการรับรองความคุ้มครองตามกฎหมายเหมือนกับการสมรสของคู่รักต่าง ๆ (อาจารย์ มีอินทร์เกิด มีสิทธิ์, 2562) และในด้านความร่างกายและกายภาพนั้น เนื่องในปัจจุบันประเทศไทยให้สิทธิเสรีในการร่างกายของตนเองสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในมาตรา 28 ที่บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่ายังมีนักศึกษาที่ยังขาดความเข้าใจในร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศและเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตอันเป็นประโยชน์แก่สาธารณะและเพื่อประโยชน์ทางวิชาการแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

2. นำไปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อไปเสนอต่อแกนนำผู้ผลักดันร่างพระราชบัญญัติในการพัฒนาร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิตให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนทั่วไปนอกเหนือจากนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้มีผลกับทุกคนในสังคม ไม่เพียงแต่มีผลกับกับนักศึกษาเท่านั้น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายคู่ชีวิตของต่างประเทศกับกฎหมายของประเทศไทย เปรียบเทียบเพื่อให้เห็นข้อดี ข้อเสีย ของต่างประเทศหรือบทเรียนของต่างประเทศ

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความต้องการจำเป็นต่อร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต

บรรณานุกรม

- ขึ้นบันได 5 ขั้น มุ่งมั่นให้ประสบความสำเร็จแบบฉบับมาสโลว์. (2559). Retrieved from <https://moneyhub.in.th/article/maslows-hierarchy-of-needs-and-success/>
- คะเนิงนิจ อนุโรจน์. (2557). Lendership: Tips for Successtul Sustainable Development. *Royal Thai Airforce Medical Gazette*- แพทย์สารทหารอากาศ, 53 - 56.
- จันทรานี, ก. ข. แ. เ. (2562). สรุปสาระสำคัญจากโครงการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง (พ.ร.บ.) คู่ชีวิตมีสิทธิแค่ไหน? Retrieved from http://www.law.tu.ac.th/summary_seminar_civil_partnership_bill/
- จุมพต สายสุนทร. (2560). ฐานะทางกฎหมายของผู้รักร่วมเพศ. 13(2), 60-69.
- ฉัตรชัย เอมราช. (2557). ความไม่เสมอภาคในการบันทึกทางทะเบียนเป็นคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติ การจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ.
- ชวนโรจน์ อธิพัชรพร และ ภาณุมาศ ชัดเงางาม. (2560). สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย. 22(2), 1-13.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2555). หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2556). กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิมพ์หทัย สังสุทธิ. (2556). ความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง. 24(3).
- วีระ โลจายะ. (2525). กฎหมายสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ และ นิภา มนุญ. (2525). ประชากรกับคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร: ศรีอนันต์.
- อาจารย์ มีอินทร์เกิด มีสิทธิ์. (2562). ศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมกรณีการนำกฎหมายการจดทะเบียนสมรสของบุคคลเพศเดียวกันตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ในการปรับใช้กับกฎหมายไทย. 12(1).
- Chonodyb, S. N. W. J. (2013). Heterosexual Attitudes Toward SameSex Marriage: The Influence of Attitudes Toward Same-Sex Parenting. *Journal of GLBT Family Studies*, 408-411. doi: 10.1080/1550428X.2013.832644
- Ellison, C. G., Acevedo, G. A., & Ramos-Wada, A. I. (2011). *Religion and attitudes toward same-sex marriage among U.S. Latinos* Vol. 1. *Social Science Quarterly* (pp. 35-56). doi:10.1111/j.1540-6237.2011.00756.x

- J., P. (2562). เช็กกันหน่อย 28ประเทศที่มีกฎหมายอนุญาตแต่งงานเพศเดียวกัน. Retrieved from <https://today.line.me/th/>
- Labriola, K. (Producer). (2015, 20 April 2020). what Is Bisexuality? Who is Bisexual? Retrieved from <http://www.kathylabriola.com/articles/what-is-bisexuality-who-is-bisexual>
- LEONARD, R. (2018). A SOLUTION FOR THE UNITED STATES' TRANSGENDER BATHROOM DEBATE. *Wisconsin International Law Journal*, 35(3), 670-703.
- Maslow, A. H. (1943). *A Theory of Human Motivation* (Vol. 50).
- N.Peterson, E. R. G. a. E. (Producer). (2015, 20 April 2020). Lgbtqi Terminology. Retrieved from <http://www.lgbt.ucla.edu/documents/LGBTTerminology.pdf>
- Olson, L. R., Cadge, W., & Harrison, J. T. (2006). *Religion and public opinion about same- sex marriage Social Science Quarterly* (pp. 340-360). doi:10.1111/j.1540-6237.2006.00384.x
- pimchanok (Producer). (2558, 20 เมษายน 2563). คุณค่ารัก (แท้) กับความหลากหลายทางเพศ. Retrieved from <https://www.thaihealth.or.th/Content/27439-รักอย่างไรให้ใจ+“สมดุล”+.html>
- Prople, G. I., and Gender Expression (Producer). (20 April 2020). Answers to Your Questions About Transgender. Retrieved from <http://www.apa.org/topics/lgbt/transgender.pdf>
- Reekie, A. a. R., Surutchada. (2018). a case of incidental transplantation of the English law concept of vicarious liability into Thailand's Civil and Commercial Code. *Comparative Legal History*, 6(2), 207-232.
- Sanders, D. (2019). Thailand and Diverse Sexualities. *Australian Journal of Asian Law*, 20(1), 1-20.
- Zimmerman, A. L. (2016). WHY THAILAND SHOULD REGULATE, NOT ATTEMPT TO ERADICATE. *Brooklyn Journal of International Law*, 41(2), 917-959.